

Na osnovu člana 191. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“, br. 129/2021, u daljem tekstu: ZTK) i članova 7-11. Pravilnika o pravilima postupanja investicionog društva prilikom pružanja usluga („Sl. glasnik RS“, br. 77/2022), Izvršni odbor Raiffeisen banke a.d. Beograd, dana 27.12..2022. godine donosi sledeći akt:

Pravila kategorizacije klijenata

1 Uvod

Raiffesen banka a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka), u skladu sa članom 5. Pravila poslovanja, pre pružanja usluge razvrstava klijenta u kategoriju profesionalnih ili malih klijenata.

Ovim Pravilima o kategorizaciji klijenata (u daljem tekstu: Pravila) utvrđuje uslove razvrstavanja klijenata u kategorije klijenata, način pružanja usluga pojedinim kategorijama klijenata, stepen zaštite svake kategorije klijenata, obaveštavanje klijenata, proceduru promene kategorije i ostala pitanja u skladu sa relevantnim propisima.

Banka je dužna da svakog klijenta, putem trajnog nosača podataka, obavesti o:

- 1) kategoriji klijenata u koju je razvrstan;
- 2) nivou zaštite interesa koji će mu biti pružen;
- 3) mogućnosti da zatraži razvrstavanje u drugu kategoriju klijenata, kao i o svim promenama nivoa zaštite koje proizilaze iz takve odluke.

Kada Banka utvrdi da neki klijent više ne pripada kategoriji u koju je razvrstan dužna je da preduzme odgovarajuće mere radi promene kategorije klijenta propisane ovim Pravilima.

2 Kategorizacija klijenata

Banka sprovodi kategorizaciju klijenata u skladu sa informacijama o klijentima o:

- 1) investicionim ciljevima
- 2) znanjem i iskustvom
- 3) finansijskom pozicijom

Prilikom zaključenja ugovora, odnosno pre pružanja usluge, klijent dobija i Obaveštenje o razvrstavanju.

3 Profesionalni investitori

Profesionalnim investitorom u vezi sa svim investicionim uslugama i aktivnostima i finansijskim instrumentima, smatraju se:

- 1) lica koja podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora kako bi poslovala na finansijskom tržištu, uključujući:
 - (1) kreditne institucije;
 - (2) investiciona društva;
 - (3) druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora;
 - (4) društva za osiguranje;

- (5) institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje;
 - (6) dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima;
 - (7) dileri robe i robnih derivata;
 - (8) drugi institucionalni investitori;
 - (9) drugi investitori koji se smatraju profesionalnim u skladu sa propisima EU;
- 2) pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:
 - (1) ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - (2) godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - (3) sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - 3) Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i druge, slične, međunarodne organizacije;
 - 4) drugi institucionalni investitori čija je glavna delatnost ulaganje u finansijske instrumente, uključujući lica koji se bave sekjuritizacijom sredstava, ili drugim transakcijama finansiranja.

Ukoliko je klijent Banke neko od gore pomenutih lica, pre pružanja usluge Banka ga obaveštava da je razvrstan u kategoriju profesionalnih investitora i da će biti tretiran kao takav.

Banka može profesionalnom investitoru, na njegov zahtev, omogućiti tretman sa višim nivoom zaštite, odnosno tretman koji imaju ostali klijenti koji nisu profesionalni investitori.

Profesionalni investitor koji smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima koji karakterišu određenu investiciju, može pisanim putem da zatraži od Banke viši nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

U slučaju takvog zahteva, Banka sa klijentom zaključuje ugovor, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent ne želi da bude tretiran kao profesionalni investitor.

Profesionalni investitori su dužni da Banku blagovremeno obaveštavaju o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu kategorije klijenta kod Banke.

Banka može postupati sa klijentima koji nisu navedeni u ovom članu Pravila kao sa profesionalnim investitorima, na njihov zahtev, na osnovu odgovarajuće procene znanja i iskustva klijenta koju je preduzela Banka, a koja pruža razumnu sigurnost da je klijent sposoban da donosi sopstvene investicione odluke i razume povezane rizike, s obzirom na prirodu predviđene finansijske transakcije ili usluge.

Takva procena uključuje proveru da li profesionalni investitor ispunjava najmanje dva od sledećih kriterijuma:

- 1) investitor je izvršio transakcije značajnog obima na relevantnim tržištima, uz prosečnu učestalost od najmanje deset transakcija po kvartalu u toku poslednja četiri kvartala;
- 2) veličina finansijskog portfolija klijenta, koji obuhvata i gotovinske depozite i finansijske instrumente, prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
- 3) investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje predviđenih finansijskih transakcija ili usluga.

Kada su u pitanju pravna lica koja ne ispunjavaju uslove iz stava 1. tačka 2), lice čije se znanje i sposobnosti procenjuju je lice koje je ovlašćeno da vrši finansijske transakcije u ime tog pravnog lica.

Klijenti koji su tretirani kao profesionalni investitori na lični zahtev mogu se odreći višeg nivoa zaštite koju podrazumeva njihov status u skladu sa sledećom procedurom:

- 1) klijent u pisanom obliku obaveštava Banku da želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, u odnosu na sve ili na neku pojedinačnu investicionu uslugu, odnosno transakciju ili za određenu vrstu transakcije, odnosno proizvoda;
- 2) Banka je dužna da nedvosmisleno i u pisanoj formi upozori profesionalnog investitora o zaštiti interesa i pravu na obeštećenje, koje ovim putem može da izgubi;
- 3) profesionalni investitor je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka zaštite.

Pre nego što usvoji zahtev klijenta za odricanje od višeg nivoa zaštite, banka preduzima sve razumne mere kako bi osiguralo da klijent koji zahteva da bude tretiran kao profesionalni investitor ispunjava za to propisane uslove

4 Mali investitor

Svaki klijent koji nije razvrstan kao profesionalni investitor, razvrstava se u kategoriju malih investitora.

Mali investitori uživaju viši stepen zaštite, u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, u odnosu na profesionalne investitore.

Mali investitor koji želi da bude tretiran kao profesionalni investitor može pisanim putem da zatraži od Banke niži nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

U slučaju takvog zahteva Banka je dužna da:

- 1) nedvosmisleno i pisanim putem upozori klijenta o smanjenju zaštite njegovih interesa i gubitku prava na obeštećenje iz Fonda za zaštitu investitora,
- 2) proceni da li klijent poseduje dovoljno znanja i iskustva za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima,

- 3) sa klijentom ili zaključi pisani ugovor, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent želi da bude tretiran kao profesionalni investitor ili da odbije da klijentu prizna status profesionalnog investitora.

Procena iz tačke 2. prethodnog stava podrazumeva da klijent ispunjava najmanje dva od sledećih uslova:

- investitor je izvršio transakcije na finansijskim tržištima uz prosečnu učestalost od najmanje 10 transakcija po kvartalu u toku poslednje godine i u vrednosti od 50.000 evra kvartalno;
- veličina portfolia finansijskih instrumenata, uključujući i novac, investitora prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje ulaganja u hartije od vrednosti.

Finansijskim tržištima se smatraju tržišta na kojima se trguje finansijskim instrumentima za koje klijent želi status profesionalnog investitora.

Klijent je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka nivoa zaštite.

5 Informacije koje se pružaju klijentima

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje Banka upućuje malim ili profesionalnim i potencijalnim klijentima, ili koje distribuiraju na način da je izvesno da će ih primiti postojeći ili potencijalni mali ili profesionalni klijenti moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu, a marketinški materijal mora biti jasno označen kao takav.

Informacije iz stava 1. ovog člana:

- 1) sadrže poslovno ime i sedište banke;
- 2) veličina slova pri navođenju relevantnih rizika u informacijama mora biti barem jednaka veličini slova koja se pretežno upotrebljava za pružene informacije, a izgledom stranice osigurava se da je takvo navođenje istaknuto;
- 3) moraju biti dovoljne i prikazane tako da će ih verovatno razumeti prosečan klijent ili potencijalni klijent kome su one upućene ili koji će ih verovatno primiti;
- 4) ne smeju sakrivati, umanjivati niti prikrivati važne pojedinosti, navode ili upozorenja;
- 5) dosledno su predstavljene na istom jeziku u svim oblicima informacija i marketinških materijala koji se dostavljaju svakom klijentu, osim ako klijent pristane na to da informacije prima na više od jednog jezika;
- 6) ažurirane su i relevantne za korišćena sredstva komunikacije;
- 7) ne smeju da sadrže naziv nekog nadležnog organa na način koji bi navodio ili sugerisao odobravanje instrumenta ili usluge Banke od strane tog organa.

Banka je dužna da, pre zaključenja ugovora, odnosno pružanja usluga malom investitoru ili potencijalnom malom investitoru putem internet stranice, odnosno trajnog nosača podataka, pruži informacije o:

- Banci i uslugama koje Banka pruža,
- finansijskim instrumentima,
- zaštiti finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata,
- troškovima i naknadama.

Obaveza Banke je da malom investitoru uruči obrazac Osnovne informacije o sistemu za zaštitu malog investitora koji predstavlja Prilog 4. Pravilnika o zaštiti malih investitora i prilogo ovog Pravilnika i to:

- postojećim klijentima u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Pravilnika o zaštiti malih investitora i
- novim klijentima prilikom zaključenja ugovora;

Mali investitor potpisuje izjavu koja je sastavni deo obrasca iz stava 1. ovog člana.

Obrazac iz stava 1. ovog člana potpisuje se u dva primerka, od kojih se jedan predaje malom investitoru, a drugi zadržava Banka.

6 Ugovori sa klijentima

Banka pre pružanja usluge sklapa ugovor sa malim i profesionalnim investitorima, u kome se preciziraju međusobna prava i obaveze.

7 Stupanje na snagu

Pravila kategorizacije klijenata stupaju na snagu sa početkom primene Pravila poslovanja Banke.

U Beogradu, 27.12.2022. godine

Goran Kesić
Član Izvršnog Odbora

Zoran Petrović
Predsednik Izvršnog Odbora /CEO